

Lausunto

22.02.2022

MV/9/05.02.01/2022 1 (2)

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite VN/32434/2021

Asia **Liettuan talousvyöhykkeelle suunniteltavan merituulipuiston ympäristövaikutusten arviointi**

Ympäristöministeriö on saanut Liettuan ympäristöministeriöltä Espoon sopimuksen mukaisen ilmoituksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn alkamisesta liittyen Liettuan talousvyöhykkeellä sijaitsevaan merituulipuistohankkeeseen. Ministeriö on antanut Museovirastolle mahdollisuuden lausua Suomen tarpeesta osallistua hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin. Museovirasto kommentoi asiaa vedenalaisen kulttuuriperinnön huomioimisen näkökulmasta.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön kohteet ovat tietyllä rajatulla alueella pysyviä fyysisiä kohteita, joihin kohdistuvilla kartoitus-, suojelu- ja tutkimustoimilla ei ole varsinaisia rajat ylittäviä konkreettisia ympäristövaikutuksia. Avomerellä tapahtuvaan rakennushankkeeseen liittyvät kohteet ovat ennen muuta laivanhylkyjä, joilla voi olla historiallisia yhteyksiä eri valtioihin. Hylkyihin sekä niiden suojeluun ja tutkimiseen liittyvä kansainvälinen tiedonvaihto on yleinen käytäntö, mikä on edellytys kohteiden taustan ymmärtämiselle ja eduksi suojelulle.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön näkökulmasta Suomella ei kuitenkaan ole tarvetta osallistua Liettuan talousvyöhykkeellä tapahtuvan merituulipuistohankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Museoviraston yhteyshenkilö vedenalaisen kulttuuriperinnön asioissa on Maija Matikka (maija.matikka@museovirasto.fi, puh. 0295 33 6284).

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

Maija Matikka

Museovirasto
PL 913
00101 Helsinki

Asiakirjan nimi: Liettuan talousvyöhykkeelle suunniteltavan merituulipuiston
ympäristövaikutusten arviointi
Asiakirjan päivämäärä: 22.02.2022
Diaarinumero: MV/9/05.02.01/2022
Asiakirjan tunnus / Docid: 265913
Asiakirjan allekirjoittajat: Intendentti, Maija Matikka, Esittelijä, 22.2.2022 8:55:26, C=FI
Yli-intendentti, Helena Taskinen, Päättäjä, 22.2.2022 9:37:36, C=FI
Tarkistesumma: 9f13f7fe3526ee2364c8a36689a72c08
8502c00d789e548ad5e529f766480e93
b833db7f5d0f94dc043d3ebd7276b503
a2526e536e858d28cce91e98d2cb28be

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Museoviraston sähköisessä tietojärjestelmässä. Lisätietoja
Museoviraston kirjaamosta (0295 33 6000, kirjaamo@museovirasto.fi)

Asianro 149/03.06.03/2022

Ympäristöministeriö
PL 35
0023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.ym@gov.fi

Viite: VN/32434/2021

Lausuntopyyntönne Suomen tarpeesta osallistua Liettuan talousvyöhykkeelle suunniteltavan merituulipuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Suomen riistakeskus on huolissaan Itämerelle valmisteltavien tuulivoimapuistojen vaikutuksista muuttaviin vesilintuihin.

Suurimmat riskit muodostunevat siitä, jos tuulipuistoja rakennetaan matalille merialueille jotka ovat merilintujen ruokailualueita. Ongelma korostuu erityisesti talvella, kun Itämeren merilinnusto on talvehtimisalueilla missä elinympäristöä on rajallisesti saatavilla.

Tuulivoimapuiston suunnittelussa tulee ottaa huomioon muuttaville vesilinnuille, erityisesti merisorsille, valmistellut kansainväliset hoitosuunnitelmat.

- Allin kansainvälinen hoitosuunnitelma
 - https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/aewa_ts57_issap_ltd.pdf
- Pilkkasiiven kansainvälinen hoitosuunnitelma
 - https://www.unep-aewa.org/sites/default/files/publication/velvet_scoter_11022020.pdf

Merilinnuille aiheutuvan häiriön minimoimiseksi tulisi tuulivoimalat perustaa yli 35 metrin syvyisille alueille. Tällä tavalla merilintujen ruokailuun käyttämät matalikot säilyisivät linnuston elinympäristönä.

Yleisellä tasolla Suomen riistakeskus on huolissaan uusiutuvan energian voimakkaan kehityksen vaikutuksista luonnon monimuotoisuudelle ja erämaisten meri- ja maa-alueiden pirstoutumisesta. Energiantuotannossa rakenteet (tuulimyllyt, aurinkovoimalat) ja siirtolinjat vievät huomattavia pinta-aloja ja vaativat mittavaa rakentamista.

Ekologisesti ja taloudellisesti tulisi selvittää mahdolliset tuulivoiman rakennusmahdollisuudet mahdollisimman lähellä energian käyttäjiä, jotta energiantuotanto tapahtuisi jo rakennetuilla alueilla olemassa olevan tiestön varaan, eikä tarvittaisi mittavia siirtolinjoja jotka aiheuttavat myös jännitehäviöitä. Toinen vaihtoehto olisi ulkomerelle riittävän syville alueille perustetut tuulivoimapuistot, jotka eivät ole lintujen muuttoreiteillä tai ruokailualueilla.

Energian tuotantoon tulee voida investoida luonnon monimuotoisuutta ja EU:n lajien suojelun tavoitteita ja kestävästä käytön mahdollisuuksia vaarantamatta.

AEWA-sopimuksen (African Eurasian Waterbirds Agreement) on keskeinen työkalu vesilintujen populaatiotason kannanhoidossa.

Merisorsien osalta sopimuksen toimeenpanosta vastaa AEWA European Seaduck International Working Group.

Uusiutuvan energian investointien tulee olla linjassa AEWA:n ohjeiden kanssa, kuten esimerkiksi:

- AEWA Conservation Guidelines No. 11 - Guidelines on how to avoid, minimize or mitigate impact of infrastructural developments and related disturbance affecting waterbirds (TS No. 26)
 - <https://www.unep-aewa.org/en/publication/aewa-conservation-guidelines-no-11-guidelines-how-avoid-minimize-or-mitigate-impact>
- AEWA Conservation Guidelines No. 14 - Guidelines on How to Avoid or Mitigate Impact of Electricity Power Grids on Migratory Birds in the African-Eurasian Region (TS No. 50/CMS No. 29/Raptors No. 3)
 - <https://www.unep-aewa.org/en/publication/aewa-conservation-guidelines-no-14-guidelines-how-avoid-or-mitigate-impact-electricity>

Suomen riistakeskus 21.2.2022

Jarkko Nurmi
Riistatalouspäällikkö

20.2.2022

Ympäristöministeriölle

Viitaten lausuntopyyntöönne 28.1.2022 Dnro YM/32434/2021 ja YM/32434/2021-YM-6

Luonnonsuojeluliiton lausunto Liettuan talousvyöhykkeelle sijoittuvan tuulivoimalan yvaan

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa asiasta seuraavaa.

Luonnonsuojeluliitto kannattaa Liettuan talousvyöhykkeen merituulivoimalan yvaan osallistumista. Kuten lausuntopyynnössäkkin todetaan, alueella esiintyy suomalaisia muuttolintuja. Lisäksi on mahdollista, että myös lepakoita muuttaa alueen läpi.

Yva-hankkeeseen osallistumisella kerrytettäisiin myös kotimaista osaamista merituulihankkeista. Se olisi hyödyllistä, koska tuulivoimalahankkeita on tulossa myös omalle talousvyöhykkellemme.

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY

Yhteistyöterveisin, toimeksi saaneena

Tapani Veistola
ympäristöpäällikkö, va. toiminnanjohtaja
puhelin 0400 615 530
tapani.veistola@sll.fi
@TapaniVeistola

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
Sähköposti: toimisto@birdlife.fi
www.birdlife.fi

17.2.2022

Vastaanottaja
Ympäristöministeriö
kirjaamo.ym@gov.fi

Lausunto Suomen tarpeesta osallistua Liettuan talousvyöhykkeelle suunniteltavan merituulipuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (VN/32434/2021-YM-6)

BirdLife Suomi kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa sen johdosta seuraavaa.

Liettuan talousvyöhykkeelle suunnitellaan noin 700 megawatin merituulivoimala-alueita. Hanke rajautuu Natura 2000-alueeseen, joka on tärkeä linnuston muutonaikaisena ruokailu- ja levähdyspaikkana sekä talvehtimisalueena. Espoon sopimuksen mukaisesti Suomella on mahdollisuus osallistua hankkeen YVA-menettelyyn.

Kannustamme Suomea osallistumaan hankkeen YVA-menettelyyn. Useimmista Suomessa pesivistä merialueilla ruokailevista lajeista (uikuista, kuikasta, vesilinnuista, lokkilinnuista) ei ole käytettävissä rengastusaineistoa, jonka perusteella voitaisiin poissulkea Liettuan merialueiden tärkeys niille. Sen sijaan esimerkiksi ruokin rengaslöytöjen perusteella on ilmeistä, että Suomen populaatioon kuuluvat ruokit käyttävät Liettuan merialueita vuodenvierailunsa aikana.

Pidämme ilmeisenä, että useiden lajien Suomessa pesivät yksilöt käyttävät vuodenvierailunsa aikana liettuan merialueita. Hankkeella voi täten yhdessä muiden hankkeiden kanssa olla vaikutuksia Suomen pesimäkantaan. Lisäksi on selvää, että Suomen kautta Venäjälle pesimään muuttavat arktiset linnut käyttävät Liettuan merialueita, ja niiden muuttoreitit kulkevat Liettuan merialueiden kautta. Myös näillä linnuilla on Suomelle erityinen merkitys.

Hankesuunnitelman rajautuminen linnuston levähtämiselle ja ruokailulle tärkeään Natura-alueeseen on huolestuttavaa. Tutkimukset osoittavat, että useat merilintulajit välttelevät avomeren merituulivoimaloita jopa yli 10 kilometrin etäisyydellä¹. Näin ollen Natura-alueen viereen rakennettavalla tuulivoimala-alueella voi olla huomattaviakin ja osin vaikeasti ennakoitavia vaikutuksia Natura-alueelle. Merituulivoimahankkeissa on erityisen tärkeää arvioida vaikutukset yhdessä muiden samalle muuttoreitille kohdistuvien hankkeiden kanssa. Populaatiotason vaikutukset syntyvät kumuloituvina yksittäisten hankkeiden kautta.

YVA-prosessiin osallistuminen on Suomelle myös oppimisen kautta hyödyllistä. Suomi ja ympäristöministeriö saavat hankkeen kautta kokemusta vastaavien kotimaisten hankkeiden varalle sekä hankkeesta, siihen liittyvistä selvityksistä ja vaikutusten arvioinnista, että naapurimaiden osallistamisesta hankkeisiin.

BirdLife Suomen puolesta

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

¹ <https://www.birdlife.fi/suojelu/vaikuttaminen/tuulivoima/>

From: Ylinampa Tarja (MMM)
Sent: keskiviikko 2. helmikuuta 2022 15.16
To: Ym Kirjaamo
Subject: MMM:n vastaus VN/32434/2021

Hei,

Maa- ja metsätalousministeriöllä ei ole lausuttavaa YM:n lausuntopyyntöön Suomen tarpeesta osallistua Liettuan talousvyöhykkeelle suunniteltavan merituulipuiston ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Ystävällisin terveisin

Tarja Ylinampa

Hallinnollinen avustaja/Administrativ assistent/Administrative Assistant
Luonnonvaraosasto/Naturresursavdelningen/Natural Resources Department
Hallituskatu 3, PL 30, 00023 Valtioneuvosto/Regeringsgatan 3, PB 30, 00023 Statsrådet Helsingfors
☎ +358 (0) 29516 2247, +358 40 719 3272
✉ tarja.ylinampa@gov.fi

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry